

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Oslo, 12. november 2013

Høring – endringer i åndsverkloven – gjennomføring av EUs direktiv 2011/77/EU om endringer i vernetiden for opphavsrett og visse nærstående rettigheter

Det vises til departementets brev av 3. oktober d.å. med vedlagt høringsnotat.

TV 2 har i flere tidligere høringsuttalelser og i ulike sammenhenger ytret seg sterkt kritisk til ensidige utvidelser av vernetid for opphavsmenn, utøvende kunstnere og tilvirkere. Hovedgrunnen til dette er at slike ensidige utvidelser av vernetiden forrykker balansen mellom rettighetshaverne og allmennheten/brukerne i rettighetshavernes favør. Jo mer man utvider vernet for rettighetshaverne, dess mer begrenset blir allmennhetens/brukernes adgang til bruk av verk, prestasjoner og produksjoner.

Den stadige styrkingen og utvidelsen av rettighetshavernes vern burde vært fulgt av bestemmelser om «fair use» for allmennheten/brukerne. Med dette menes at allmennheten burde vært sikret utvidede rettigheter til å benytte beskyttede verk, prestasjoner og produksjoner som ikke ville ha målbare økonomiske eller andre negative konsekvenser for rettighetshaverne. På denne måten kunne den opprinnelige balansen vært opprettholdt – i alle fall et stykke på vei. Men noen slike forslag til utvidede rettigheter for allmennheten har vi ikke sett hittil – verken fra EU eller norske myndigheter.

Det tilsendte høringsnotat er i sin helhet forslag til gjennomføring i norsk rett av et allerede vedtatt EU-direktiv. Som følge av EØS-avtalen er Norge, slik vi forstår det, forpliktet til å gjennomføre direktivets bestemmelser.

Ovenstående innebærer at dette ikke er noen reell høring i forhold til *det materielle innholdet i lovforslagene*. Disse er allerede i prinsippet vedtatt. Høringen gjelder således hvordan disse lovendringene skal utformes, plasseres og lovteknisk innplasseres i den norske åndsverkloven. TV 2 finner det lite tjenlig å bruke tid på dette annet enn å si at vi prinsipielt anbefaler at EU-reguleringene inntas ordrett fremfor å etablere særnorske bearbeidelser og at man hvor det er muligheter for valg velger de løsninger som har størst oppslutning i EØS-området.

Vi finner det langt viktigere å påpeke de generelle hensyn som etter vår mening taler i mot en utvidelse av vernetiden som foreslått:

Mediehuset TV 2 er både bruker og skaper/tilvirker/produsent. TV 2 er plassert i en situasjon hvor vi både ønsker tilgang til vernet materiale og beskyttelse av det materialet som skapes/produseres. Opphavsrettslovgivningen må etter TV 2s syn legges i en balanse mellom allmennhetens behov for tilgang til og muligheter for å utnytte det som må anses som en del av samfunnets kulturarv og rettighetshavernes rimelige krav på inntekter knyttet til det som skapes eller frembringes, dvs. en balanse mellom de *to grunnleggende hensyn* i opphavsretten.

De rettigheter som utøvende og tilvirkere har etter gjeldende lovgivning, er etter vårt syn i rimelig balanse med allmennhetens behov.

Motivene for forlenging av vernetiden er, slik vi forstår det, at lydopptak og produksjoner som etter hvert faller i det fri, er av en slik kvalitet at de er interessante for allmennheten og kanskje i særdeleshet, profesjonelle brukere. Vi kan vanskelig se at dette i seg selv kan være en legitim grunn for utvidelse. Poenget med gjeldende reguleringer er at allmennheten skal kunne gjøre seg nytte av disse frembringelsene etter at utøvere og tilvirkere har fått sin rimelige mulighet til avkastning. At vernetidens utløp får nettopp de konsekvenser man mente at den skulle ha, er ikke noe argument for forlengelse.

En utvidelse av vernetiden vil for profesjonelle aktører som kringkastere bety et hinder for tilgang til slikt historisk materiale samtidig som at utgiftene til å bruke slikt materiale vil øke. Problemer som kringkastere møter ved integrering av historisk materiale i nye produksjoner, vil bli forsterket og i verste fall umuliggjort. Dette reduserer nyskaping basert på historisk materiale, hvilket står i direkte motstrid til formålet med opphavsrettslovgivningen.

Det faktum at historisk materiale faller i det fri har også en vesentlig konkurransemessig side. Utvidelse av vernetiden gir aktører som sitter på rettighetsbelagt stoff mulighet for å hindre andre i å få tilgang og således sementere en allerede skjev konkurransesituasjon for ytterligere lang tid. Dette har også en klar side til ytringsfriheten.

Åndsverklovens eneretter er åpenbart et inngrep i mulighetene til å ytre seg gjennom bruk av de vernede frembringelser. Utvidelser av vernetiden forsterker dette, noe som burde kalle på en gjennomgang og avgrensning av opphavsretten og nærstående rettigheter i lys av grunnleggende menneskerettigheter.

TV 2 er som produsent og tilvirker interessert i et sterkt vern for egne produksjoner. Vi mener dog at en vernetid som den gjeldende er tilstrekkelig for alle formål. På samme måte mener TV 2 at fonogramprodusenter og andre tilvirkere – og eventuelle kjøpere av disses kataloger – ikke med rimelighet kan hevde at de ikke har fått betalt for sin innsats gjennom 50 år med enerett.

For TV 2 er det svært viktig at man iverksetter tiltak for at det gjeldende vernet skal bli mer effektivt, heller enn å forlenge vernetiden. Det er viktigere at rettighetshavere utstyres med tilstrekkelig adekvat verktøy til å stanse den uhjemlede bruk som foregår per i dag. Den uhjemlede bruken som faktisk skjer er til skade for rettighetshaverne og dreier konkurransen mellom brukere på en uakseptabel måte. En utvidelse av vernetiden vil ikke

hjelpen noe på dette. Forslaget vil medføre økte kostnader og økte vanskeligheter for de seriøse brukerne, mens «piratvirksomheten» vil fortsette som før og gjøre det umulig for seriøse aktører å konkurrere på like vilkår.

Generelt peker også TV 2 på at svært mye av det som frembringes skjer i arbeids- eller andre kontraktsforhold hvor virksomheter inngår avtaler med personell for produksjon av de produkter man har basert sin virksomhet på. I et slikt lys må det kunne vektlegges at rettighetshavere gjennom lovgivningen gis rettigheter til det produserte som går ut over det andre arbeids- og oppdragstakere erverver. Denne gruppen personer er for øvrig også omfattet av de alminnelige sosiale rettigheter som tilkommer andre arbeids- og oppdragstakere.

Det er også et viktig poeng å forhindre at vernetidsreguleringer legger en "død hånd" på forvaltningen av de verk hvis inntektsmuligheter og tilgjengelighet man ønsker å beskytte. Typisk vil en utvidelse av vernetiden kunne medføre en faktisk redusert bruk av de verk innspillingene bygger på, noe som minsker inntektene for de originære skapende opphavsmenn. For denne gruppen kan en utvidelse som angitt være negativ.

Et viktig poeng er dessuten at utvidelse av vernetid som foreslått i stor grad vil komme arvinger til gode. I dagens virkelighet er det vanskelig å se at dette skulle være et vesentlig formål.

Til sist vil TV 2 påpeke at det nå er på høy tid at åndsverkloven som helhet gjennomgås og skrives slik at den blir lesbar også for andre enn opphavsrettsjurister. I dag er loven et «villniss» av bestemmelser som henviser til hverandre frem og tilbake. I en slik gjennomgang er det også meget viktig å søke forenklinger på alle områder hvor dette er mulig. En slik helhetlig lovrevisjon på opphavsrettsområdet er lovet for flere år tilbake – nå er det på høy tid at dette skjer.

Med vennlig hilsen
For TV 2 AS

Jan Holland